

DEMOKRATISKE BESLUTNINGER -EN KOMPLEKS STØRRELSE

DA OMKEMPT

Indhold

Et rollespil, hvor eleverne skal agere forskellige politiske partier i en lille kommunes byråd, der skal blive enige om, hvordan kommunens ressourcer skal fordeles.

Formål

At eleverne får forståelse for, at det at træffe politiske beslutninger er en kompleks størrelse og ofte er udtryk for prioriteringer i en stor og kompleks helhed med knappe ressourcer.

Fag

Samfundsfag

I relation til læseplanen for samfundsfag arbejdes der med, at eleverne gives mulighed for sagligt at gøre rede for forskellige synspunkter på og holdninger til en sag.

Materialer

Elev-ark: Demokratiske beslutninger – en kompleks størrelse.

Beskrivelse

I elev-arket er opgaven beskrevet trin for trin. På forhånd deles eleverne i 5 grupper, der hver skal udgøre et politisk parti i en lille kommunes byråd. Hvert parti har deres egen dagsorden i forhold til fordeling af en pulje penge i årets budget. I de fem partigrupper skal eleverne forberede et indlæg til et kommende budgetforhandlingsmøde, og de skal forberede kritiske spørgsmål til de andre grupperes indlæg. Herefter afholdes budgetforhandlingsmødet, hvor opgaven går ud på at finde frem til, hvordan pengene skal fordeles. Udvælg et parti som værende det parti, der sidder på borgmesterposten, og som derfor skal vælge en borgmester, der skal lede forhandlingerne og afgøre, hvornår debatten evt. skal afsluttes med en afstemning – og hvad der i så fald skal stemmes om. Hvert parti har to stemmer.

Saml op på denne del af øvelsen, inden I går videre til næste del (se forslag til opsamlende spørgsmål nedenfor).

Når debatten og evt. afstemningen er foretaget, skal eleverne agere de grupper i samfundet, der ikke er blevet tilgodeset i disse afsluttende budgetforhandlinger, og det vil de nu handle på. Inddel eleverne i nye grupper og fordel de ikke-prioriterede samfundsgrupper mellem eleverne.

Eleverne skal finde frem til så mange handlemuligheder og løsningsforslag som muligt.

Refleksion og opsamling

I en demokratiforståelse er det vigtigt, at eleverne ved og respekterer, at politiske beslutninger, truffet af kompetente organer som kommunalbestyrelse eller Folketinget, ofte er prioriteringer i en stor og kompleks helhed med knappe ressourcer.

Som underviser har man i dette forløb derfor en vigtig opgave i forhold til at sætte fokus på dilemmaerne mellem det repræsentative demokratis forpligtelse til at træffe helhedsprægede beslutninger på den ene side og enkeltsagskampen for et som regel udmærket formål på den anden side. Her kan der med fordel perspektiveres til politiske beslutningsprocesser fra den aktuelle debat eller kendte sager, hvor grupper i samfundet har protesteret mod politiske prioriteringer eller beslutninger.

Afrund første del af øvelsen ved fx at stille spørgsmål som:

Hvordan oplevede I denne øvelse?

Hvordan vil I beskrive den politiske debat, I har været igennem?

Hvad synes I, var det sværeste ved opgaven?

Lykkedes det jer at nå til enighed? Hvorfor/Hvorfor ikke?

Hvad kræver det af de enkelte deltagere og de enkelte partier, hvis der skal opnås enighed?

Tror I debatten havde været anderledes, hvis I skulle have nået til enighed om en besparelse? Hvorfor/hvorfor ikke?

Hvilket eller hvilke partier synes I, havde de bedste argumenter for deres sag? Hvad gjorde argumenterne særlig gode?

Hvilke overvejelser afføder en opgave som denne i forhold til de beslutningsprocesser, lokalpolitikere og folketingspolitikere står i?

Hvilke overvejelser synes I er vigtige, når man i en kommune som denne skal fordele sparsomme ressourcer, og der ikke er råd til alt?

Kunne denne debat have foregået på en mere demokratisk måde? Hvorfor/hvorfor ikke?

Afrund anden del af øvelsen ved fx at stille spørgsmål som:

Hvilke af de handlinger I er kommet frem til, vil I selv kunne finde på at benytte, hvis I skulle tage del i en politisk debat? Hvorfor?

Har I selv erfaringer med at deltage i politiske debatter eller demokratiske aktioner?

Hvilke af de alternative forslag I har fundet frem til, vil I vurdere som de mest realistiske?

Supplerende materialer

Forsøg om I kan arrangere en rundvisning på Rådhuset med besøg i Rådhusalen eller tag evt. med til byrådsmøde. I kan også invitere en lokalpolitiker på besøg, der kan fortælle om det at foretage demokratiske beslutninger.

Undervisning i demokrati

Undervisningsministeriets inspirationshæfte til undervisning i demokrati i grundskoler og Ungdomsuddannelser

<http://pub.uvm.dk/2006/demokrati/>

Assembly Voting

Et interaktivt demokratisk rollespil til folkeskolens ældste klasser og ungdomsuddannelserne, hvor eleverne selv skal udfylde de forskellige roller i en valgkamp.

<http://www.assemblyvoting.dk/undervisning/>

Politiker for en dag

Politiker for en Dag er Folketingets interaktive besøgscenter for elever i 8. eller 9. klasse. Det fungerer som et rollespil, hvor eleverne arbejder med lov- og beslutningsforslag, holder taler og deltager i afstemninger, som om de var medlemmer af Folketinget.

http://www.ft.dk/Undervisning/Politiker_for_en_Dag.aspx

Elev-ark

Demokratiske beslutninger – en kompleks størrelse

At skulle træffe politiske beslutninger er ikke altid nogen nem opgave for de folkevalgte politikere. Ofte handler det om at prioritere og træffe valg i en stor og kompleks helhed, hvor ikke alles interesser og behov kan opfyldes, fordi ressourcerne ikke er til det.

Opgave

Forestil jer, I er en lille kommunes byråd, der skal blive enige om, hvordan kommunens ressourcer skal fordeles for det kommende år. I sidder med et budget, der viser et overskud på 4,2 millioner kroner, som skal fordeles på kommunens aktiviteter, inden det endelige budget er færdigt.

Del jer i 5 grupper, der hver repræsenterer et lokalpolitisk parti. Hvert parti har sin egen dagsorden i forhold til, hvordan pengene skal fordeles.

Gruppe 1

Vil bruge pengene på at bygge en parkeringsplads i byens centrum. Byens forretningsdrivende har flere gange truet med at flytte butikkerne ud af byen, hvis ikke parkeringsforholdene forbedres, og det, mener I, vil få fatale konsekvenser for byens liv, fordi mange så vil flytte væk.

Gruppe 2

Vil give pengene til en kantineordning på byens skole. I mener, der er en stor sundhedsmæssig gevinst ved at byens børn og unge får bedre muligheder for at få sund kost. På sigt vil det give besparelser på sundhedsområdet.

Gruppe 3

Vil give pengene til byens ældre. Man har i flere år skåret ned på antallet af social- og sundhedshjælpere i kommunen. Ved at tilføje de 4,2 millioner til ældresektoren, vil I kunne garantere alle byens ældre bad hver dag, hvilket I mener, samfundet er moralsk forpligtet til at tilbyde.

Gruppe 4

Vil bruge pengene på at bygge en cykelsti på en trafikfarlig vej, hvor mange skoleelever hver dag kører. Der har været flere ulykker på vejen, og I mener ikke, at I som kommune kan forsvare ikke at gøre noget for at forbedre trafiksikkerheden for byens unge.

Gruppe 5

Vil give pengene til at forbedre legepladsforholdene på byens legepladser. Man har gennem det seneste år måtte lukke flere legepladser, fordi sikkerheden ikke har været i orden, og der har ikke været penge til at skabe nyt. I mener ikke, det er holdbart for børnenes trivsel, at de ikke har ordentlige legefaciliteter.

Det skal I gøre

1. Giv jeres politiske parti et navn
2. Forbered et indlæg på ca. to minutter, hvor I argumenterer for, hvordan pengene skal bruges
3. Forbered en række kritiske spørgsmål til de andre partiers forslag
4. Hver gruppe fremlægger sit forslag. Der udnævnes en borgmester, der skal styre debatten og opsamle konklusioner.
5. I har nu 20 minutter til at stille spørgsmål til hinanden og til at nå til enighed om, hvordan pengene skal fordeles. Husk at lytte grundigt til de andres fremlæggelser, så I enten kan være klar til at komme med forslag til kompromiser, fordi I synes nogle af de andre grupper har gode argumenter, eller så I kan stille kritiske spørgsmål, der kan få andre partier med på at støtte jer frem for andre. Hvilken løsning kan I nå frem til? Skal alle penge tilfalde én gruppe, eller vil I prioritere flere gruppers ønsker, selvom de enkelte grupper så ikke kan få alle deres krav opfyldt? Kan I finde på helt andre løsninger? Afslut eventuelt med en afstemning, hvor hvert parti har to stemmer.

Opfølgende opgave. Hvordan bliver I hørt?

Når debatten og evt. afstemningen er foretaget, skal I i nye grupper agere de grupper i samfundet, der ikke er blevet tilgodeset i disse afsluttende budgetforhandlinger. Det vil I nu handle på!

1. Hvilke handlemuligheder har I? Hvordan kan man som borger på demokratisk vis tage del i den politiske debat?
2. Hvilke alternative løsninger kan I komme frem til i forsøget på at sikre, at så mange grupper i samfundet bliver tilgodeset i forhold til at få deres ønsker og behov opfyldt?

Find frem til så mange handlemuligheder og løsningsforslag som muligt.

Følg med på
facebook.com/demokratifordi

Besøg os på
www.demokratifordi.dk

